

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Prietinii noștri slavi.

IV.

(Dr. E. B.) Făcând amintire în articolul premergător de „minuni”, un gând sinistru mi trece pe dinaintea ochilor, un gând de care nu mă pot emancipa și mi se umple inima de bănuiele latente.

Am mai avut noi mai de mult un proces mare, asemenea acestuia: procesul bisericii sf. Gheorghe din Fabricul-Timisoara, în care era vorba de un interes mare și de mari averi. Nu mai avusem proces în care să fim desvoltat atâta forță spirituală și în care să fi putut produce documente atât de puternice, ca în acest proces, și totuși l-am pierdut.

Considerațiunile de discrețiune mi interzic să istorisesc toate aceste lucruri, pe cari întâmplarea mi le-a adus la cunoștință. Voiesc numai să accentuez, că aici — în urma unelor conjecturi regretabile — să întâlniră intriga slavă cu șovinismul maghiar, de care legături se și folosiră cu acest prilej în privirea noastră contrarii noștri, accentuând la locurile competente, că Românii lacomi vor să pună mâna pe averea bisericii sârbești, — și cu asemenea apucătură făceau „opiniune publică”.

Nu afirm, că din acest motiv am fi pierdut procesul, doar aici au jucat mare rol și unele momente de drept foarte ponderoase, îndeosebi faptul, că Românii fabriceni zeci de ani n'au făcut nici un pas pentru deposedarea lor față de anectarea faptică precum și pentru transcrierea averilor la cartea funduară, un moment fără analogie în celelalte procese.

Fără de a mă cugeta la vorba: „plus valet favor in judice”, mă cuget la bunăvoința judecătorilor delegate, izvorâtă din conștiința dreptății — bunăvoință ce am putut observa în alte rânduri. De s'ar fi observat și în acest proces, se pu-

teau găsi argumente, cu ajutorul cărora dreptatea materială putea să se valideze mai tare față de unele piedeci de natură formală.

Umbrele acestea, har Domnului, au dispărut. La înaltul for al țării nu mai sunt nici panslavi, nici șovinisti, dar chiar de-ar fi, ei își subordonează sentimentele subiective acelor puncte de vedere etice, înrădăcinate înrânșii, în urma chemării lor mărețe.

Câte atentate îndreptate în privirea drepturilor omenești au suferit naufragiu, lovinduse de stâlpii tari ai Themisei!

Acest lucru bine îl știe scriitorul șirelor de față, destinându-se chemarea frumoasă dar spinoasă, de a apăra pe cei slabi și pe cei goști, — acolo unde pot încă se afla

șirăvare.

De câte-ori am stat aici, față în față cu factori puternici ai societății, cari trimeteau la luptă advocații cei mai renumiți și cu influență. Domnii aceștia însă plecau plouați din templul dreptății, unde nu sunt suferiți precupeții. De câte-ori eram silit să aud, în loc de argumente de drept, că aici e în primejdie unguismul întreg, că interesele statului, ale erarului, sunt primejdiate. Dar argumentele de felul acesta nu i-a mișcat de loc pe paznicii veterani și probați ai dreptății și izbânda a fost pe partea celor săraci.

Se schimbă însă vremile și oamenii. În urma evoluțiunii lor sociale se ivesc curente, ce dau liber mai departe, alvia se lărgeste, din păru se face râu, iar râul crește tot mereu, povoiul trece peste țărături, ducând cu sine toate lucrurile cari stăteau nemișcate pe maluri.

Simțul și spiritul etnic e ceva molipsitor, e ceva ce încet, dar cu siguranță se lățește de sine. Iubrea de neam și ura de rasă e alcătuită din astfel de materii lipicioase, cari — cum ne învață și patologia — la început atacă păr-

țile mai slabe ale corpului, numite de medici „*loca minoris resistentiae*”.

Politicianii și sâmbriașii acestora, jurnalele, „crează” curente, slobod apă în alvii, doar atunci se găsește mai mult pește, când potopul răvarsă — iar pescarii sunt cam flămânzi!

Mulțimea, care simte, dar nu se cugetă, este prada acestor curente, în mod inconștient. Ea singură lățește epidemia și deci molimea se lățește tot mereu, iar în urmă atacă și pe cei mai rezistibili.

Astfel s'a lătit prin politicianii de profesie și prin javrele acestora, prin jurnaliști, ura de rasă nutrită zilnic în publicul maghiar, îndeosebi față de aceia, a căror ocupațiune zilnică nu le permite să se îndeletnicească cu politica și să-și câștige orientarea năjmilășită de către starea lucrurilor. Auzind ei în fiecare zi, că maghiarimea e în primejdie, și că agitatorii vreau să arunce în aer statul, vatra și sprijinitorul tuturor cetățenilor, — căci astfel li-se șoptește în urechi zi pe zi și din toate părțile, — și fiindcă nu e nime să le desmintă, în fine le cred, și involuntar să sădește în sufletul lor sămânța veninoasă a temerii și a urei. Contrarii noștri se și îngrijesc, să prepare bine otrava, să lățească și să se folosească de această molime.

În procesul cel mare ce-l poartă Românii răsăriteni din Budapesta, la inițiativa și cu sprijinul marimos al dlui Alex. Mocsonyi, fala neamului nostru, contra Grecilor, aliații bisericii sârbești, pentru constatarea și decretarea de comună a bisericii și a averii acesteia, în procesuații ne denunță direct în scriptele lor zicând, că întreaga noastră ținută politică dovedește faptul, că suntem dușmanii statului și ai națiunii maghiare și că purtăm procese, ca să ajungem la averi mari, ca apoi acestea să le folosim spre scopurile noastre protivnice statului, deci e în inte-

teresul statului ungar, și nu al Grecilor, să nu ajungem la averea aceasta.

Declarațiune de acest interes, un atentat pe cât de temerar și de frivol, pe atât de vătămător chiar și pentru judecătoria s'a făcut, nu numai în numele așa zisei biserici „*greco macedonene-române*”, ci totodată și în numele patriarhului și al episcopului sârbesc de Buda!

La aceasta scriitorul șirelor de față a atras atențiunea capilor bisericii sârbești, din inițiativa proprie, presupunând că s'a făcut numai abuz de numele lor, și că ei nu au de loc cunoștință despre cele svonite de avocatul Grecilor, căci îmi părea de imposibilă presupunerea, ca coreligionarii noștri, trații Sârbi, tot atât de interesați în chestia limbei, să fie în stare a sta în ajutorul dușmanilor noștri la un lucru atât de ecivoc.

Reclamațiunile mele însă n'au aflat nici un răspuns!

Sunt convins, că judecătoria maghiară, în urma puternicei ei temelii intelectuale și morale și a puterii ei de rezistență, e ultima categorie socială, pe care sentimentele de rasă, contrare adevăratului patriotism și iubirei de oameni, ar putea să o înduplece. Dar imunisate nu sunt nici ele, căci și judecătorul în fine e om, care nu numai judecă, ci și simte.

Chiar din acest motiv, să fim cu mare băgare de seamă cu privire la acest moment psihologic de mare importanță și să ne folosim de orice ocaziune ce ni-se dă, ca să punem capăt lățirii epidemiei spirituale. Cu prudență înțeleaptă să ne ferim chiar și de aparența unor tendințe, pe cari de fapt și așa nu le nutrim, dar pe cari contrarii noștri șireți și fără de suflet cu sila vreau să ni-le atribue și să se folosească de ele împotriva noastră.

Vedem deci din cele înșirate, că prietinii noștri slavi, pe deoparte fraternizează cu noi, pe de alta —

FOIȘOARĂ.

Călătoria lui Mihaiu-Vodă la Viena.

— Decemvrie 1600. —

Încunjurat cum era din toate părțile de dușmani și părăsit de boerii țării, cari se ridicară împotriva-i cu nesocotită vrășmășie, Mihaiu-Vodă perduse în lupta dela Argeș ultimele trupe pe cari le mai putuse aduna, cu ajutorul marelui Ban de mai apoi Preda, singurul se pare ce-i mai stătea credincios și jertfitor în această vreme de mare restriște și strămoare.

Rămas așadar numai cu capul, cum însuși spunea, hotărâ să apuce unica cale de mântuire ce-i mai stătea deschisă: calea Curții împărătești dela Praga, unde stând față cu Cesarul său și arătându-i credința ce-i păstrase, serviciile ce-i făcuse și tradarea ce suferise, nădăjduia tare să obțină îndurare, dreptate și ajutor, spre a se putea ridica din afundul în care îl coborâse nestatornicul noroc și răutatea omenească.

Căci Mihaiu-Vodă nu se îndoia de fel — o mărturisește însuși, în memoriul său către Împăratul Rudolf — cum că legătura lui Basta cu Ungurii împotriva-i, alungarea lui grabnică din Ar-

deal, precum și neajutorarea în luptele ce le dotea lui Zamoycki și Simeon Movilă, se datoreau pornirii personale și ascunse a lui Basta și nici decum instrucțiunilor venite din cancelaria curții împărătești. Trebuia dar cu orice preț să străbată până la acela, care în locul veștilor sale oprite de dușmanii din Ardeal, primia veștile de descreditate și defăimare ale acestora, și care totuși când află — durere, prea târziu! — că Domnul român se găsește în primejdie în fața Polonilor și a Turcilor, porunca cu tot dinadinsul să fie ajutat și apărut.

Așadar se ridică de plecare. Nu apucă însă a se așeza bine la drum, când primi vestea, că cete de Turci, sub comanda pașalelor din Vidin și Nicopole, vin în ajutorul Leșilor lui Simeon Movilă. Atunci Mihaiu-Vodă repezi asupra lor pe Banul Craioviu, care le lovi cu noroc, împărștiindu-le și luându-le mai multe steaguri.

După această isbândă, care acoperia oarecum amintirea durerărilor înfrângerii din timpul din urmă, pribeagului Voevod ducând cu sine pe cel mai mare din steagurile luate dela păgâni și încunjurat de vre-o 70 de oredincioși, porni mai departe spre nădejdea mântuirii sale, la Împăratul creștinesc. Ca să ajungă însă aci, trebuia să treacă mai întâi prin Ardeal, prin țara neîmpăcaților săi dușmani, unde deci lesne ar fi putut fi, dacă nu prins și închis, cel

puțin zădărnicit în cale. Dar Mihaiu, care cunoștea bine împrejurările din Ardeal, știu să se străcoare prin mijlocul dușmanilor săi pe pământul sigur al stăpânirii împărătești, — la Orade, — și anume prin părțile Albei-Iulii, unde se găsea Gaspar Kornis, partisanul imperialilor, a cărui bunăvoire o cumpără, zice se, Domnul român, cu 2000 galbini, și prin părțile Beiușului unde se găsea garnisoana comandată de Bartolomeu Simonyi, unul din capitani ce rămase până la urmă credincios fostului craiu român al Ardealului.

Astfel în cele dintâi zile ale lui Decemvrie 1600, intrând în Ardeal prin pasul Vulcanului, Mihaiu-Vodă trecea prin Hațeg și se îndrepta spre Deva. Aci fu însă întâmpinat cu ostilitate de garnisoana cetății, care îndreptă tunurile asupra-i și-l înecă mai mulți oameni în apa Murășului. Urmarea fu, că vestea trecerii sale prin Ardeal se răspândi cu înțeleală și ajunse la urechile dușmanilor, cari, de îndată porniră a lucra împotriva-i. Așa, înțelegând că merge la Beiuș prin Baia-de-Criș, trimiseseră aci cărți violente, ca să ridice lumea asupra-i și provocară garnisoana din Lipova ca, unindu-se cu cea din Ineu, să-i tae calea. Dar nu isbutiră, căci Crișenii lăsară pe Voevod să treacă în pace prin târgușorul lor, unde el ajunse la 6 Decemvrie, într-o Mercuri, iar garnisoanele din Lipova și Ineu nu îndrăsniră a ataca pe călători.

Văzând uneltirile dușmanilor săi și temându-se de întâmplări mai primejdioase, Mihaiu Vodă plecând din Baia-de-Criș, trimise o scrisoare lui Paul Nyary, căpitanul Orăzii-mari, prin care-l vestea, că merge să-și pue capul sub ocrotirea Împăratului, — dacă cumva va putea ajunge până acolo, „căci bine știu dta — scria el — cu ce fel de bunăvoință ne întâmpină pe noi Ardelenii; ori unde găsesc oameni de ai noștri îi tae și-i ucid ca pe Turci”. Il ruga deci — ca pe unul din cei ce voese binele Împăratului — să dea de știre oamenilor dela țară despre trecerea lui, ca nu cumva să între spaima în ei; și să-i trimită înainte la Beiuș câțiva oameni împărătești, cu cari neîndoios socotia că va putea călători mai liniștit.

Nyary vesti numai decât Arhiducelui Maximilian și Generalului Basta cuprinsul acestei scrisori și trimise o trupă de oameni aleși înaintea Voevodului, care, mai asigurat ceva, trecând prin Hălmeș și Beiuș, ajunse, la 11 Decemvrie, într-o Luni, în Orade. Aci merse de dreptul la Căpitănel orașului, spre a-i comunica — și verbal — scopul călătoriei sale și nădejdea ce punea în grația și sprijinul Împăratului. Nyary se grăbi a comunica, a doua zi chiar, Episcopului catolic al Orăzii, rezultatul întrevederii sale cu Domnul român, iar acesta, înainte de a pleca mai departe, trimise o scrisoare omagială Împăratului Rudolf II, prin care — după

unde e vorba de interese materiale — *conspiră* împotriva noastră, doar „frate nefrate, dar brânza-i pe bani“!

Că ce preț are astfel de prietenie, las să o judece oameni cum-pătați și cu suda pe cap, care față cu astfel de aparințe ecuivoce cu tot dreptul ar putea să zică: Doamne! Scapă-ne de prieteni!

Din parlament. În ședința de Duminică a dietei au vorbit 9 Croați în contra legii de un paragraf, dar nici unul nu și-a putut termina vorbirea, pentru că președintele le-a detras, iar vântul a creată aprobata. În ședința de Luni au mai vorbit 2 Croați, apoi dezbaterile generale a fost închisă. A vorbit de nou referentul și președintele de moțiuni, între cari era naționalistul *Polt* și 13 Croați, dar numai 6 din ei au ajuns la rând. Ceilalți au vorbit (mai bine zis au încercat să vorbească) eri, Marti, când apoi isprăvind și cu ei președintele, a pus legea la vot, dar Croații au cerut votare nominală, care se va face astăzi. Dieta a continuat apoi să dezbate paragraful nediscuțat din legea despre tarifa vamală. Se crede, că acum și dezbaterile speciale asupra legii de un paragraf se va termina în câteva zile.

Un Cercular.

Preasfințitul Domn Episcop *Ioan I. Papp* al Aradului, a adresat către toți preoții și învățătorii din eparhia gr. or. rom. a Aradului, următorul cercular, în chestia alcoolismului:

Cam, de o sută și cincizeci de ani încoace, aproape toate cipozele de din lume s'a incubat o îngrozitoare plagă, o nefericire, care amenință cu ruina societatea, în sânul căreia a străbătut.

Nefericirea aceasta este alcoolismul, adică consumarea de beuturi spirituoase în măsură prea mare.

Un mare învățat șvedian Dr. Bergman zice: „Istoria mărturisește, că niciodată cultura n'a înaintat ca astăzi, dar cu cât se face mai uriaș edificiul culturii, cu atât aruncă mai mare umbră. Omenimea de astăzi în decursul marelui sale activități culturale se tâmpește, o amorțală curioasă o cuprinde și o slăbește: alcoolismul. Dacă nu vom ști să ne luptăm în contra acestui factor distrugător, atunci popoarele de astăzi vor deveni prada degenerării“.

În fiecare beaură spirituoasă (vin, bere, rachiu ș. a.) se cuprinde alcool, iar alcoolul este venin.

Alcoolul slăbește puterea de muncă a creierilor și produce chiar și paralizarea musculară a trupului omensc, produce boalele de inimă, micșorează căldura trupescă, strică stomacul. Cu atât mai stricacios este efectul beuturii pentru copii. Alcoolul împiedică dezvoltarea trupei și sufletească a nefericitorilor copii, pe cari părinții lor neștiutori îi înveneză cu rachiu.

Alcoolul (rachiu) este propagatorul celei mai înfricoșate boale, a tuberculozei (oftica). Cea mai convingătoare dovadă a dat-o despre aceasta medicul francez Boudran, care cu date statistice a arătat, că

în Franța, din 10.000 de locuitori în offică au murit:

32	când	consumarea	de	alcool	a	fost	de	om	12	litre.
75	„	„	„	„	„	„	„	„	17	„
96	„	„	„	„	„	„	„	„	30	„
107	„	„	„	„	„	„	„	„	35	„

Că alcoolul scurtează viața omenscă, aceasta o dovedește mai presus de orice îndoială faptul, că unele dintre societățile mari de asigurare primesc la asigurare cu taxe mai mici pe aceia, cari nu sunt beutori.

Alcoolul este iscoditorul celor mai multe crime, este tata fărădelegilor. S'a constatat, că în general 37% din crime sunt produse prin beție, iară un învățat a dovedit, că dintre aceia, cari au fost osândiți la moarte pentru fărădelegile lor, 60 din sută au fost bețivi.

Omul beat totdeauna pățește mai iute rău, decât cel treaz și foarte mulți s'au nefericit numai pentru s'au îmbătat.

Alcoolul întuneacă mința și un mare procent al inebuniților îl dau bețivii. Beția sporește și numărul sinucigașilor, cari își iau cu mâna lor viața. Astfel spre pildă dintre 502 de sinucigași, cari în anul 1896 și-au făcut singuri sfârșit vieții în Elveția, 103 au fost bețivi.

Dar alcoolul nu nefericește numai pe acela, care s'a făcut pe sine robul acestui venin, robul patimei urâte a beției, ci să răzbuună amar în copiii, nepoții și strănepoții bețivilor. S'a constatat prin statistică, că dintre pruncii bețivilor 42% mor sub vârstă de 1 an, iar cei rămași în viață sunt trupește și sufletește cu mult mai slabi decât pruncii părinților, cari nu s'au dat beției. Prin satele românești, unde s'a incubat această ciură, plaga beției, vezi deja copii diformi, surzi, idioti, (adecă bătuți de prostia minții), tot atâtea acnze strigătoare la ceru în contra părinților, cari li-au dăruit această viață plină de chinuri și suferinți.

Protomedicul spitalului orășănesc din Londra, Sir Andren Clark, esclamă cu durere: „Când privesc dealungul saletelor spitalului meu și văd, că tot câte șapte din 10 bolnavi zac aici de boale pricinuite prin alcool, atunci mă cuprind o adâncă părere, de rai, că inșurțarea publică în chestiunea alcoolului nu este destul de hotărâtă și efectivă. Văzând toate acestea, adeseori îmi vine să-mi las chemarea și să vestesc o adevărată sfântă cruciadă, propovăduind și zicând tuturor: „Păziți-vă de acest dușman al neamului nostru“.

Alcoolismul este producătorul săraciei. Oamenii beutori cheltuie pe spirt partea cea mai mare a venitului lor, iar familiei lor nu-i rămâne pentru pită și lemne de încălzit. Cu date statistice s'a dovedit, că spre pildă în Austria locuitorii cheltuiesc de două ori atâta pe rachiu, cât plătesc pentru susținerea armatei. În Ungaria, după calculul mediu din anii 1894-1903, în fiecare an se bea câte 1.697.104 de hectolitri rachiu de 35 grade, deci cade pe fiecare suflet 14 litre pe an. Bere vine 8 litre, vin 12 litre, deci numai din acestea 3 feluri de beuturi spirituoase se vine de tot 34 litre de fiecare suflet pe an. Și încă datele acestea sunt foarte defectuoase. E probabil, că raportul e și mai înspăimântător. E interesant peste măsură faptul, că în Ungaria 20% din locuitorii trăiesc în ceașcă, că produc, ori vând beuturi spirituoase.

Pildele și datele statistice ce le-am adus înainte, sunt luate mai ales din țări

ce-l vestea, cum, „prin tainica rânduire a lui Dumnezeu, a scapăt din mâinile dușmanilor“ săi și cum a ajuns, în sfârșit, pe pământul sigur al stăpânirii împărătești — solicită favoarea de a fi primit să să înfățișeze înaintea Majestății Sale, la care, era plin de nădejde că va găsi îndurare, dreptate și ajutor, acum când, renașcut oarecum trupește și sufletește, simte din nou pornire și îndemn spre fapte mari și bune.

Drumul dela Orade — de unde plecă la 12 Decembrie — până la Viena — unde ajunsese în cea dintâi zi a anului 1601 — Mihai-Vodă îl străbătu cu neasemănată liniște și siguranță. Așa se face, credem, că din întreagă această a doua jumătate a călătoriei sale, nu ne-a rămas vre-o altă veste, decât o scrisoare din Debrețin, îndreptată la 14 Decembrie către președintele Camerei din Cașovia, prin care Voevodul se ruga să se înlezească călătoria la Curtea împărătească a clăcarilor trimiși înainte cu scrisorile sale omagiale.

Între scrisorile de împerejurări ajunse așa dar Mihai-Vodă la Viena. Aci fu luat în grije și sub ocrotire de Arhiducele Mathias, fratele Impăratului, care-i făcu gazdă la „Cerbul de Aur“ și-i dăruie bani pentru întreținerea cetășilor săi. Acum deci nu-i mai rămânea decât, cum zice cronicarul, să socoată vremea și să pască prilejul, spre a câștiga în parte-i cercurile influente dela Curte și spre a se putea prezenta însuși Impăr. Rudolf II la Praga.

În acest scop, înțelegând că, puțin timp înaintea sa, sosise la curte o solie din partea Staturilor Ardelene cu noi propuneri și oferte privitoare la rânduirea politică a Principatului, Mihai-Vodă interveni pe lângă Carolus Magnus, Bartolomeu Pezen și Baronul de Lichtenstein, ca să nu se dea nici un răspuns acelei solii până nu va veni însuși la Praga. Căci numai astfel putea descoperi și zădărnici învinuirile și planurile ascunse, pe cari Ardeleni, dușmanii săi firești, le ridicau și puneau la cale mereu împotriva-i. Tot odată, întemeiat pe două scrisori binevoitoare ce primise, aproape de Sâmbăta-Mare (Tyrnau) delă Impăratul, — Mihai scris și acestuia, arătându-i că a venit să stea de față la judecată, pentru faptele sale. Dacă a greșit, — să-și ia pedeapsa, dacă nu, — să capete îndurare și să i se dea ajutor spre a reduce la supunere împărătească cele trei țări pierdute. Apoi, cu gândul vecinic la zălogita-i familie, care era prăvăluită în mijlocul Ardelenei, care era rugămintă să se poruncească lui Basta a o libera din mâinile dușmanilor săi, și a o adăposti la loc sigur, în Cașovia sau altundeva în pădurea împărătească. În sfârșit scrisese și Arhiducelui Maximilian, rugându-l să-l recomande Impăratului, sprijinindu-i cererile cu căldură și mărinimie.

(„Albina“). Alex. Lăpădatu.

străine. Nu doară pentru aceea, că la noi n'ar băntui același rău, ci pentrucă în țara noastră oamenii cu chestiunea aceasta nu s'au ocupat până acum mai cu deamăruntul, și nu s'au adunat datele statistice de lipsă, căci, tocmai din contră, țara noastră este, aceea care suferă mai mult de plaga alcoolismului, de oarece luând iar datele statistice de mărturie, vom afla, că afară de Dania, în Europa întregă relativ țara noastră Ungaria ocupă cel mai mult spațiu și iar între popoarele Ungariei tocmai poporul nostru este consumantul cel mai mare.

Popoarele străine cu zece de ani mai înainte au început să caute mijloace, prin cari ar putea combate alcoolismul, acest groaznic dușman al societății omenești.

S'a unșit congrese ecumenice în chestiunea aceasta și pretutindenea societatea, guvernele și legislațiunile, au luat tot felul de dispozițiuni pentru întimpinarea acestui rău.

Trebuie să recunoaștem, că și credințioșii sfintei noastre biserici în multe părți au devenit robii sus pomenitului rău social. Beția este cu adevărat unul dintre cei mai mari dușmani ai bisericii noastre.

Având toate acestea în vedere și mănănat de dorul de a îndrepta poporul nostru pe calea ducătoare la o viață mai fericită, sinodul nostru eparhial din acest an, prin concludul său nr. 52 din 2/15 Maiu a. c. a îndrumat consistoarele din Arad și Oradea-mare să dispună cu toată rigooarea, ca la timp potrivit, în decursul anului 1907/8, fiecare preot și fiecare învățător să țină poporului din comuna sa câte o prelegere publică despre urmările de inșurțare ale beției, folosind ca mijloace de înșurțare tablourile întocmite enume pentru scopul indicat.

Apropiindu-ne deci acum de iarnă, venim a dispune cele hotărâte prin concludul sus pomenit al Hotărâtelor Sinod eparhial, și prin aceasta rândum, ca în decursul iernei 1907/8 fiecare preot și fiecare învățător, într'o zi potrivită, mai ales în zilele de Duminică și sărbători, după amezii, în școală ori eventual în alt local potrivit, să țină poporului câte o prelegere publică cu scopul de a arăta urmările toxice ale beției și a îndemna poporul, ca să înșurțare birturile și să se ferească de păcatul beției.

Fiecare preot și învățător, despre prelegerea sa îndată după ziua în care s'a ținut, va face raport protopopului conștient, arătându-i totodată din partea sa mijloacele prin cari crede dănsul, că s'ar putea pune stavila acestui rău în mijlocul poporului nostru.

Dorim, ca prelegerile de sub întrebare să fie instructive, distrăgătoare și plăcute poporului. Deci preoții și învățătorii se vor consulta împreună asupra acestui obiect și vor împărți între sine materialul astfel, ca fiecare să presinte poporului fiecare din alt punct de vedere. Fiecare preot și învățător să facă deci din această afacere obiect de studiu și să se pregătească conștient la prelegerea ce va avea să țină.

Pe truce să ușurăm celor interesați posibilitatea de a studia chestiunea și a și aduna materialul de lipsă pentru prelegere, înșurțăm aci câteva izvoare literare, pe cari preoții și învățătorii și le pot procura cu ușurătate.

Aceste izvoare sunt următoarele:

1. Alcoolismul, de Dr. Is. Marcu și Ștefan Roșianu. O carte care trebuie să se afe în bibliotecă fiecărui preot și învățător. Se poate procura de-a dreptul dela tipografia seminarului arhidieceșan din Blaj. (Prețul 1 cor. plus 20 fileri, porto).

2. Urmările beției, prelegere populară, întocmită de Dr. I. Radu. A apărut în revista „Țara Noastră“ din Sibiu nr. 34 din 19 August 1907.

3. Influența dezastroasă a alcoolului asupra organismului omensc în general; în special cari sunt căile și mijloacele, prin cari cu efect s'ar putea lucra începând din școala elementară întru preîntimpinarea viciului beției? — Studiu scris de învățătorul Aurel Oancea în revista „Deșteptarea“ din Brașov, numerii 33 și 34 din 16 și 23 August și v. a. c.

4. Alcoolismul și școala. Studiu de Dr. A. Bratu, apărut în Călinarul arhidieceșan pe anul 1907 pag. 150-165.

5. Comoara dorobanțului, de Mihail Sadoveanu, pildă despre un om rău sărăcit și stricat din pricina beției, care în urma unor întâmplări s'a îndreptat pe calea cea bună, devenind un gospodar de frunte în satul său. O cărticică de 24 fil., apărută în biblioteca societății „Steaua“ din București.

6. Păcatul beției, de Laurențiu Gribinciu. Cărticică de școală. Care se poate juca și cu copiii de școală. Să se poată dela învățătorul Pavel Herescu din comuna Găinești (România).

7. Monopolul alcoolului, discursuri rostite în ședința adunării deputaților din România la 7 Martie și 22 Noemvrie 1894, de A. C. Cuza. O carte foarte prețioasă, conținând bogat material asupra chestiunii alcoolismului. Se poate procura dela Impăria Statului, în București. Prețul 3 cor.

8. Pentru cei ce știu ungurește recomandăm o toată căldura opul: „Adapté az alkoholizmus kérdéseinek ismertetéséhez, írta Máday Izidor. ny. miniszteri tanácsos. Budapest. Klán Figyes utoda bizománya, 1905“. Prețul 2 cor.

Pentru cei ce știu nemțește recomandăm următoarele cărțicele:

9. Der Seelsorger und der Alkoholismus, von I. Neumann, Druck und Verlag Ferdinand Schöningh. 1906. Prețul 1 cor. 50 fileri.

10. Der Klerus und die Alkoholfrage, von August Egger, Bischof St. Gallen, Freiburg in Breisgau. Herder'sche Verlagshandlung. 1899. Prețul cam 1 coroană.

11. Der Kampf gegen den Trunk, von P. Kruse-Lintorf. Berlin C. Buchhandlung des Ostdeutschen Jünglingsbundes. Prețul cam 15 fil.

Toate aceste se pot procura prin orice librărie din țară.

Dela sine se înțelege, că preoții și învățătorii cu prelegerea ce o vor ține în decursul iernei 1907/8 nu vor considera ca terminată activitatea lor îndreptată întru combaterea viciului beției, ci preoții se vor folosi și mai departe de toate ocaziunile spre a depărta din mijlocul credincioșilor nostri această plagă și îndeosebi la fiecare nenorocire ce va da peste vr'un parohian de al lor din cauza beției, vor face obiect al unei predici și vor înșurțare iară și iară asupra urmărilor funeste ale alcoolismului, iar învățătorii în școală asemenea se vor folosi în decursul instrucțiunii de toate ocaziunile spre combaterea beției, ceace li-se impune și prin ordinațiunea ministerială Nr. 1125 pres. din 24 Aprilie 1903, care ordinațiunea a fost publicată și recomandată preoțime și învățătorime noastre în Nr. 24 din 15/28 1903 al organului nostru oficial „Biserica și Școala“.

Pentru de o pri pe credincioși dela cercetarea birturilor în Duminică și sărbători, preoții și învățătorii vor ține în Duminică și sărbători în școală ori în alte localități potrivite, după amezii, convorbiri cu parohienii, înșurțându-i după un plan bine chibzuit asupra tuturor obiectelor, din cari țărani nostri pot să tragă învățături morale ori cunoștințe trebuitoare la viața lor economică. Li vor îndemna să-și procure mai mulți împreună foi și cărți folositoare și li vor îndulci peste tot cu lectură bună.

Spre a pune bază legală acestor conveniri, preoții și învățătorii să nuziască a înșurțare în toate comunitățile societăți cu numirea: „Societate culturală a creștinilor gr. or. români din comuna N.“, la care societate cu taxă minimală să se înscrie toți parohienii (spre pildă cu 10 raci pe săptămână), iar cei de altă săraci să fie primiți gratuit. Scopul acestor societăți să fie combaterea alcoolismului, întărirea credincioșilor în moravurile cele bune și luminarea lor în cele economice. Mai presus de toate însă, preoții și învățătorii prin pilda cea bună a vieții lor să caute a îndupleca poporul și se ferească de viciul beției. Exemplul viu este învățătura cea mai bună și cea mai cu efect. Și precum d. e. haina cea albă nu poate avea loc și nu-i stă bine în noroiu, tot astfel nu-i stă bine și nu se potrivește cu înșurțare frunțasă să zădărească la beaură pe băncile birturilor.

Ca preoții și învățătorii să poată contribui pe toate terețele la împiedicarea demoralizării poporului prin viciul beției, vom înșurțare mai jos diferite dispozițiuni ale legilor, ordinațiunilor ori regulamentelor în vigoare, cari asemenea urmăresc scopul susdicat și îndrumăm preoțimea și învățătorimea noastră să vegheze asupra executării acelor dispozițiuni și să nu se sfiască în cazuri date a face la locurile competente arătările de lipsă pentru pedepsirea acelor, cari contraviiu dispozițiunilor susamintite.

Aceste dispozițiuni sunt următoarele:

1. Băeți sub 15 ani și fete sub 14 ani sunt opriți de a petrece birturile ori de a lua parte la cercetări publice de dans. Birtășul, care suferă în localul său astfel de băeți și fete, precum și părinții ori tutorii, cari permit acestor minori să petreacă în birturi, se pedepsesc cu amendă de bani până la 100 cor. ori 5 zile închisoare.

Arătarea se face la pretură (Ordinațiunea ministerului de culte și instr. publ. Nr. 23, 877 din 1903. Regulamentul comitatului Arad Nr. 820/1901).

Birtășul pe sunt obligați a ține în localurile lor pe toate aceste dispozițiune la loc unde se poate vedea ușor, iar cel ce ar nesocoti aceasta, va fi pedepsit a-

semenea cu amendă până la 100 cor. ori cu 5 zile închisoare.

2. Pe credit nici un birtaş și nici un comerciant nu este permis să vândă beutură în mic, decât numai până la suma de 4 cor. Ceeace ar trece peste această sumă, birtaşul ori comerciantul nu este în drept a pretinde dela acela, caruia i-a vândut beutura. Această dispoziție trebuie asemenea să fie pusă tipărită pe părete în fiecare birt ori boltă, unde se vinde beutură spirtuoasă. Cei ce nu fac aceasta, se pedepesc cu amendă de bani până la 100 cor. (Articolul de lege XXV din 1893. §. 22. — Regulamentul comitatului Arad Nr. 568 §. 9 din anul 1886).

3. In apropierea de biserici și școli nu este permis a se deschide birt. (Art. de lege XXV din 1899. — Regulamentul comitatului Arad Nr. 569 §. 9 din anul 1886).

4. In decursul serviciului divin in apropierea bisericilor ori pe drumul, unde se face vre-o procesiune, in timpul procesiunii, toate birturile și localurile, unde se vinde rachiu, trebuie să fie închise. (Ordinul ministrului de interne Nr. 78543/V din 1890 §. 14).

5. Acela care se prezintă in public in stare de beție pricinuitoare de scandal, se pedepsește cu amendă de bani până la 50 cor. (Artic de lege XL din 1879 §. 84).

6. Cel ce in birt, in ospătarie, in stradă, ori in alt loc, cu intențiune imbată pe altul, apoi birtașii ori incredințații lor, dacă unui om deja beat ii dau să bea și mai departe beutură spirtuoasă, vor fi pedepsiți cu amendă de bani până la 100 de cor. Dacă vr'un birtaş se face vinovat de repetițe ori de această transgresiune, atunci i-se ia licența dela 3 luni până la 1 an. (Art. de lege XL din 1879, §. 85).

Activitatea zeloasă a tuturor organelor noastre bisericesti și școlare este de lipsă pentru reducerea reilor, de cari sufer credincioșii nostri in urma vițului beției. Dreptaceea, preoții vor face din aceasta cestiune și obiect de pertractare in comitetul parohial, căutând a se face apostoli intru combaterea alcoolismului.

Lucrarea neîncetată și cu rezultat pe soest teren o vom privi ca deosebit merit pentru toate persoanele angajate in serviciul bisericii noastre.

Arad, 29 Octomv. (11 Noemv.) 1907.

Ioan I. Papp m. p.
Episcop.

NOUȚĂȚI.

Dela comitat. Adunarea municipală a comitatului Sibiu și convocată din partea dlui comite suprem și comes sășesc Thalmann pe 18 Decembrie n. la oarele 9 dimineața. Ordinea de zi e compusă numai din 15 puncte, anume: verificarea listei viriliților, raport despre alegerile municipale din urmă, constituirea comitetului municipal, alegerea funcționarilor comitatensii pe noul period de 6 ani, și alegerea diferitelor comisii comitatense.

† **Ecaterina Cogălnicean**, soția marelui patriot român *Mihail Cogălniceanu*, a încetat din viață in Iași, in etate de 82 de ani.

Parastas. Duminecă in 15 Decembrie n. o, din prilejul aniversarului al 10-lea dela moartea mult regretatului Dr. *Aurel Brote*, fost director al băncii „Transilvania” din Sibiu, se va celebra un parastas pentru vecinica odihnă a sufletului răposatului, in biserica catedrală din Sibiu.

La penzie. Domnul *Ioșif Elischer*, inspector suprem de școli din districtul Sibiului (pentru școlile medii) e trecut la penzie după un serviciu de 24 ani in funcțiunea avută. In mod provizoriu e încredințat cu purtarea agendelor dl *Scentimre*; directorul gimnaziului de stat din Sibiu.

Avis învățătorilor. Atragem atențiunea dlor învățători asupra inseratului de pe pagina ultimă a numărului present, conform căruia tipăriturile școlare pretinse de noua lege școlară au eșit deja de sub tipar și se pot procura la librăria arhidiecezană din Sibiu.

Mormântul mamei lui Stefan cel mare. Cetim in ziarele din București, că domnul *N. Jorga*, profesor universitar, a descoperit la mânăstirea Probota, județul Suceava, mormântul mamei lui Stefan cel Mare, care se numea Maria Oltea. In luna Maiu, anul viitor, se va așeza pe acest mormânt o inscripție comemorativă, pe o peatră de marmoră, făcută cu cheltuiala casei bisericești din România. Se vor aranja mari solemnități din acest prilej.

Poetul Björnson și-a serbat Duminecă aniversarea a 75-a, din care incident a primit adrese și telegrame de felicitare din toate părțile lumii, mai ales însă dela popoarele înrudite cu naționalitățile nemaghiare din Ungaria, in favorul cărora bătrânul poet norvegian a început lupta energică pe care o poartă cu condeii mannat atât de bine.

Decorați. Din incidental bunei primiri făcute anul trecut delegațiunei consiliului comunal din București la Viena, Maiestatea Sa Regele Carol a decorat pe principele Alois Lichtenstein, mareșalul Austriei de jos, cu marele cordon al Coroanei României, iar pe ajutorii de primari din Viena cu crucea de comandori ai Coroanei României. Primarul Vienei *Dr. Lueger*, primise mai nainte un ordin înalt român.

Comitetul central al comitatului Sibiu ține ședință Marți, in 17 Decembrie n., la oarele 11 dimineața, in cancelaria dlui vicecomite comitatens, casa comitatului, pentru stabilirea definitivă a listelor electorale pe anul 1908.

Dela poștă. Oficiul poștal ne roagă să aducem la cunoștință publică, că in vederea faptului, că in preajma sărbătorilor de Crăciun și de Anul Nou se vor espeda mai multe pachete pe poștă ca de regulă, în pachetarea să se facă in mod solid, ca pachetul să nu se desfacă pe drum, iar adresa se fie scrisă in mod legibil, și se fie esactă, nu numai cu privire la nume, ci și la poșta ultimă. Cuprinsul pachetului se fie precizat bine. Numele trimițătorului pachetului încă se fie scris cu esactitate.

Moartea Regelui Svediei. Regele Svediei, *Oscar II*, a încetat din viață Luni dimineața, in etate de 78 ani. A urcat tronul la 1872, in urma morții fratelui său, care nu avea moștenitori. Urmașul său, e *Oscar Gustav Adolf*, care a primit domnia sub numele *Gustav V*.

Principele Ferdinand al Bulgariei s'a logodit in una din zilele trecute cu principesa *Eleonora Reus de Köestritz*, sora răposatului principe *Adalbert* (de Saxa-Altenburg. Prezidentul consiliului de ministri din Sofia a informat sobrania bulgară despre acest eveniment, iar deputații au însărcinat pe prezidentul sobraniei să remită felicitări principelui-mire.

Ședință publică ce se va ținea Joi, in 29 Noemvrie 1907 in memoria marelui arhieru *Andreiu*, in sala cea mare a Seminarului Andreian din Sibiu, se începe la oarele 5 sara și are următorul program: *Deschiderea ședinței* prin prezidentul societății „Noi”, cor bărbătesc de Ad. Adam, *Cuvânt ocazional*, rostit de Petru Debu, cleric c. III-lea. „*Sufletă vântul dela Ost*”, cor bărbătesc de E. Dürner. *Religione și moralitate*, disertație de Ioan Dandea, cleric c. II-lea. „*Dela noi*”, poezie de O. Goga, declamată de Constantin Ghișe, cleric c. III-lea. „*Micul poutpouriu românesc*”, pentru orchestră, de I. Murășan.

Vapor scufundat. Din Fiume se depășază, că vaporul „*Teodor*” s'a scufundat lângă Molo. Incercările marinarilor de a-l scăpa au fost zadarnice. Perderile fac mai multe sute de mii. Cei ce de pe vapor au scăpat toți cu viață.

La fondul „Victor și Eugenia Tor-dășianu pentru înzestrarea fetelor săraute” au mai dăruit: Dr. Dem. Borgia, catichet in Făgăraș, 40 bani; Aurel Lupșan, voluntar (Brașov-Slatina) 40 bani; Aurel Cosciuc, conducătorul școlii economice consistoriale, 50 bani; Traian Petrișor, paroh (Gusterița), soția sa Livia n. Bălăban și copiii lor Ulpia-Traian și Livius, in total 1 cor.

Pentru gimnaziul din Brad s'a adunat din comuna Poiana protopresbiteratul Mercurea, suma de 350 cor., la care au contribuit următorii: Mielul cassă de păstrare cor. 200, Ioan Șerb, paroh, Ilie Dobrota, paroh, Nicolae Dobrota, paroh câte 10 cor., Aron Șerb, capelan, Ilie Georgescu, dir. școl, Ioan Dobrota Nr. 67, câte 5 cor., Ioan Vonica, Nr. 1037 4 cor. Romul Vraciu, Ioan Tanase, Nicolae Șerb, George Ghișe, învățători, Elena Bărbat, învățătoare, Ioan C. Bozdog comerciant, Nicolae Muntean Nr. 102 câte 3 cor., Dumitru Bozdog, Ioan Vlad epitrop, Ioan Dăncilă Nr. 114, Dumitru Fântână Nr. 137, Constantin Branga 192 Dumitru Șufană Nr. 288, Ioan Negru Nr. 284, Nicolae Toma Nr. 97, Ioan Mănișepitrop, Dumitru Muntean 789, Ilie Oprean păs, Ioan Fântână fleșeriu câte 2 cor., Constantin Bozdog cont, cor. 1-90 Nicolae Vonica Nr. 211, Ilie Nicoară 285, Ioan Branga 82,

Ioan Bozdog 18, Ioan Stanciu 173, Aron Georgescu birtaş, Bucur Sârbu 279, Ilie Băja 217, Ioan Șerb 189, Ilie Staicu 224, Nicolae Prodan 165, Nicolae Popa 338, Nicolae Dobrota 1156, Aron Șerb 116, Ioan Simion 53, Nicolae Șufană 857, Nicolae Oprean 7, Constantin Gligor 232, Constantin Rodean, păvăloiu, Ioan Staica 820, Nicolae Muntean 1116, Dumitru Mănuț 460, Ioan Fântână, nedelescu, Ioan Șufană 857, Nicolae Iancu 772, Dumitru Oprean 787, Dumitru Ghișe 1016, Nicolae Rodean neguțător, Petru Dobrota 758, Ioan Dăncilă 331, Nicolae Ban, curelar, Ilie Oprean 1115, Nicolae Șufană 367, Dumitru Oprean 879, Nicolae Prodan 583, Cons. Rodean, Ioan Fleșeriu 1150, Nicolae Dăncilă 1030, Dumitru Băja 934, Ioan Gligor 470, Constantin Vonica 650, Ioan Vlad, vlădoiu, Nicolae Fântână 655, Ilie Oprean 225, câte 1 cor., iar alții cu sume mai mici.

PARTEA LITERARA.

Despre muncă.

După John Ruskin.
(Fine).

A treia oară, e un adevărat copil acela care e plin de iubire și e marinos. Arată unui copil iubire și o vei primi cu dobândă inapoi. El iubește întreagă împrejurimea sa, îmbrățișează masă și scaune, n'ar face nimănu vr'un rău, ar da tot, întotdeauna, când vede mizerie; nu face planuri pentru a-și însuși lucruri străine și e foarte vesel, când i-se dă voe de a ajuta cuiva; nu-i poți face mai mare bucurie decât atunci, când îi dai ocaziune de a se face folositor, fie și in modul cel mai neînsemnat. Și deoarece copilul unește in sine toate aceste însușiri, e totdeauna și vesel. Are încredere in iubiiții săi părinți, nu se îngrijește de nimica, e plin de iubire față de toate creaturile, e in totdeauna fericit, fie că se joacă, fie că se află la lucru. Deci, acesta e și felul lucrătorului înțelept. El nu se îngrijește de ziua de mâine, ci prinde cea de azi din mâna lui Dzeu și își face datorința care îi stă înainte, lăsând tatălui său ceresă grija pentru ziua următoare; el știe prea bine, ce însemnează a lucra; nici nu va cunoaște mahnirea amară, totdeauna e gata de a se bucura cu ceilalți, într'un mod care re-crează sufletul, care influențează ca razele soarelui. Soarele e tipul unui lucrător, cum ar trebui el să fie. Vine la timpul anuntit, lucră până e ziua, lasă peste tot locul urme binecuvântătoare și luminează totul cu strălucirea sa. Privește-l dimineața, cum se joacă cu picăturile de rouă, cum aurește munți și nori, și când icoi, când colo, lasă să se pătrundă o rază luminoasă peste pădure și câmpie, care vrăjește in juvaeruri strălucitoare pământul. Totaceea se poate spune și despre lucrarea ome-nească, care e săvârșită cu bucurie: ea este plină de lumină și viață și e plăcută ca roua dimineții.

In toate aceste lucruri să devenim noi ca copiii: modești, cu încredere, plini de iubire și veseli. Deci trebuie să ne convertim. Se vorbește mult in ziua de azi despre convertire și oamenii cred că prin convertire devin bigoți și trebuie să facă un obraz lung. Dar e tocmai contrarul. Fețele trebuie să fie veseli și întoarcearea noastră să ne readucă la veselia și fericirea prunciei. Nu puteți să mergeți in nici o oază edificatoare, fără să auziți despre decadință și regres. De fapt există regres! Adevăr zic vouă, că nu puteți merge din destul de iute îndărăt pe drumul pe care am apucat cei mai mulți. Inapoi până la leagăn, dacă drumul nostru duce la moarte. Numai convenind cu copii și dacă veți deveni ca copiii, veți afla mântuire și adevărată înțelepciune.

Venin e in sfaturile fiilor lumii acesteea; cuvintele lor sunt pline de amărăciune. Venin de viperă e pe limba lor; însă despre împărăția lui Dzeu se zice: „Iar copilul sugător se va juca la borta viperei”. Moartea stă ascunsă in privirile oamenilor. „Ochii lor pândesc in ascuns asupra săracilor; ei sunt ca șerpele care alungă cu privirea lui”. Și iarăși se zice: „Va pune mâna sa pe ochiul șerpelui”. Moartea pândeste pașii oamenilor. „Picioarele lor se grăbesc, să verse sânge; au impresurat pașii nostri ca leul, care do-rește pradă; ca un leu tinăr, care pân-

dește in borta; — dar in acea împărăție a păcii va paște lupul și mielul laolaltă, asemenea și viței cu leii cei tineri, și un copil mic îi va mâna”.

Moartea pândeste in gândurile oamenilor; lumea le pare ca o găcitoare grea, care tot mai întunecată le stă înainte, cu cât se apropie de sfârșit. Dar fiilor lui Dzeu toate se clarifică, și trebuie să mulțămim Dzeului ceriului și al pământului, că a ascuns aceste lucruri înțelepților și pricepuților, și le-a descoperit celor mici.

Da, moartea ne pândeste la fiecare pas, in puterile naturii cele mai puternice și mai îngrozitoare tot așa, ca și in aplicarea acelora. Cât e de departe dimineața de seară, așa de departe sunt transgresiunile noastre — nu depărtate de noi, ci multiplicare in jurul nostru. Credeți voi, că soarele se bucură ca un erou, care-și face cursul când stă la vest pe orizont arzând in roșu, nu încunjurat de nori purpurii, ci de o lucire roșie ca sângele? Și această lucire se va lăți tot mai tare. Dee ploaia de dimineața și de seara orice re-creare, nu va putea nimici lucirea aceea roșie ca sângele. E muncă zadarnică, că vă împietriți inimile in fața acestui lucru. Inimicul și răsbunătorul va veni peste voi, dacă nu voiți să luați aminte, că puterea care-l va ajunge n'are de a face cu puterea tunurilor, nici cu a puștilor, ci scriptura o ascrie numai și numai fiilor lui Dzeu, după zisa psalmistului: „din gura copiilor mici și sugători ai creat o putere”, pentruca să se preamărească numele Domnului in toate țările.

Trad. de Dr. D. B.

Note.

Reamintim on preoțimi din parohii pe această cale, că — conform unei hotărâri congresuale din 1878 — are să se poarte pentru fondul metropolitan in toate parohiile un disc, al cărui rezultat să trimită numai decât oficiului protopopesic și de-acolo Consistoriului arhidiecezan. Cercular special in aceasta privință nu va urma; deci preoții să se orienteze după dispozițiile cerculariului din urmă.

Oficiile protopopești au să adune conspectele încununațiilor din 1907 și dimpreună cu taxele cvenite să le trimită Consistoriului, ținând cont de cuprinsul ordinului dela 17 Decembrie 1907 Nr. 12467 Ep.

Atragem luarea aminte a oficiilor noastre protopresbiterale și parohiale asupra cercularului consistorial dela 18 August a. c. Nr. 8970 Ep., conform căruia aceste au fost îndatorate a îngriji, ca să administreze taxele sidociale până la 31 Octomvrie a. c. st. n. la cassa arhidiecezană. Solicităm de nou pe calea aceasta încassarea și administrarea la timp a acestor taxe.

Poșta redacției.

Dlul *I. M. Săliște*. Incă nu s'a făcut nimica.

Teatru.

Mercuri: *Ein Walzertraum*, operetă.
Joi: *Die Rabenstieherin*, dramă.

Slăbirea

o împedecă cu siguranță Emulsiunea lui Scott. Ea este cel mai excelent mijloc nutritor și vindecător pentru copii și va aduce iarăși și micuțului d-tale sănătatea, precum in măsuri însemnate a avut efect la mii de persoane. Emulsiunea lui SCOTT pune pedecă slăbirei, formează

carne sănătoasă și tare

și umple copilul cu plăcută putere de viață. Dacă vre-un copil se arată bolnăvicios să i-se dea fără amănare „Scott”. Fiecare sticlă din Emulsiunea lui Scott conține cele mai fine și mai efectuoase părți egale și tot asemenea porțiunile recunoscute de lumea științifică.

Veritabil numit cu această marcă — Pescarul — ca semn de garanție al experiențelor lui SCOTT.

12 (276) 2-4
Prețul unei sticle originale C. 2-50
De cumpărat in toate farmaciile.

Nr. 610/1907.

[345] 1-3

Concurs.

Pentru instituirea unui capelan lângă neputinciosul paroh Ioan Moldovan în parohia de cl. II-a Ohaba, protopresbiteratul Sebeșului, pe baza ordinului consistorial dto 6 Noemvrie a. c. Nr. 11,940 B. să publice concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de capelan sunt jumătatea venitorilor parohiale, fasonate în tabela B. pentru întregire dela stat.

Concurenții vor așterne cererile, instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat, subsemnatului Oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 23 Noemvrie, 1907.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 125/1907 of. par.

[336] 3-3

A doua publicațiune de licitație.

Comitetul parohial din comuna bisericăscă Ocolişul-mare protopresbiteratul Lupșa dă în întreprindere edificarea bisericii din loc, pe calea-licitațiunei publice minuendă, care se va ținea a doua oară în localul școalei din loc Duminecă în 9/22 Decemvrie 1907 la 1 oară p. m.

Prețul de strigare satorit în preliminaru cor. 23,861.21. Comuna dă din asa parte în natură piatra, cărămida, lemnul de brad și stejar, nășipul, varul și cimentul în prețul preliminar și declară că în privința varului, nășipului și cimentului este gata a intra la învoiala specială cu eventualul anteprenor, în cadrul sumelor bugetare.

La licitație se admit măiestri de clădiri, cari depun vadiul de 10% în bani ori hârtii de valoare, și declară în scris că au cetit și înțeles condițiunile de licitație și se supun lor.

Oferte închise încă se pot înainta până la oarele 12 din ziua de licitație, adresate oficiului parohial, se vor considera însă numai dacă conțin vadiul și declarație despre cunoașterea condițiunilor de licitație.

Comitetului îi stă în drept a conecre cu lucrarea pre ori care dintre licitanți, fără ași motiva procedura.

Rezultatul licitației intră în putere de drept numai după aprobarea Preaven. Consistor arhidiecezan.

Planul și preliminarul de spese aprobat de Preaveneratul Consistor arhidiecezan cu datul de 24 Februarie 1907 Nr. 1964 Epir. precum și condițiunile de licitație cari altecum rămân tot cele vechi, se pot vedea în cancelaria oficiului parohial din loc.

Ocolişul-mare, 13 Noemvrie 1907 v.

Nestor Manciu

par. gr.-or. și preș. com. par.

Andrei Muntean
not. com. parohial.

Nr. 70/1907 P.

[340] 3-3

Publicație de vânzare.

Representanța bisericilor rom. gr.-or. din Bran, aduce la cunoștință publică, cumcă în ziua de 9/22 Ianuar 1908 la 11 oare a. m. vinde în licitație publică și prin oferte închise, casa și pământul dela „Phlock” de sub Nr. prot. fund. 172 Nrii top. 2846 și 2847 aceluia ce oferă mai mult.

Casa și pământul acesta să află situat la un loc foarte romantic și în fața soarelui și este foarte acomodat pentru clădirea unei sau și mai multe vile de vară.

Prețul strigărei e de 1220 coroane. Vadiu la licitațiunea verbală cât și în oferte 10% dela prețul strigărei, adecă suma de 122 cor.

Condițiunile de vânzare să pot vedea la biroul reprezentanței ori și când.

Licitația se va ținea în localul școalei centrale din Bran (Törcsvár).

Moeciul-inferior, 17 Noemvrie st. v. 1907.

În numele reprezentanței centrale a bisericilor din Bran:

George Enescu
președinte.

N. Runcean
not. rep.

Redactor responsabil Teodor. V. Păcățian.

Laptar bun,

de 30-45 ani,

practicat la îngrijirea vitelor și mulșoarea vacilor, știind carte românește, cu salariu 40 lei lunar și întreținere se caută. Oferte în scris la:

Administrația moșiei Băneasa
(343) 3-3 lângă București.

Vită nobilitată
aleasă, liferează

în cea mai bogată cantitate, firma

Kokeltaler

Erste Rebenveredlungsanlage
recunoscută deja de ani ca cea dintâiu și cea mai solidă

Proprietar: **FR. CASPARI,**
Mediaș, Nr. 59. (Ardeal).

Rog cereți listă pentru prețuri ilustrată! Lista pentru prețuri conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării Prin urmare se poate fiecare proprietar de vie, înainte de a face comanda, încredința despre promptitudinea firmei și bunătatea materialului. [307] 16-40

Noua lege școlară

Articolul de lege XXVII din 1907 referitor la raporturile de drept ale școalelor nesustinite de stat și la competențele învățătorilor aplicați la aceste școale, precum și

Instrucțiunea

cu privire la executarea acestui articol de lege.

Traducere de:

Lazar Triteanu
referent școlar.

Să află de vânzare la

Librăria arhidiecezană în Sibiu

cu prețul de 1 cor. 20 b. plus 10 bani porto postal.

Biblioteca

„Renninei române de agricultură din comit. Sibiu”.

La librăria arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare următoarele cărți:

Nr. 1.	Ținerea vitelor, de E. Brote K	—24
2.	Trifoiul, de Eugen Brote	—24
3.	Prăsirea pomilor, de D. Comșa	—24
4.	Legea veterinară, de învățătorul Muntean	—80
5.	Înșoțirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote	1-60
6.	Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu	—70
7.	Statutele tovărășilor agricole	—
8.	Statutele înșoțirilor de credit (Raiffeisen)	—
9.	Povețe pentru stăpîrea gâncacilor de Maiu	—10
10.	Darea pe vinuri și favorurile (îulesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vie	—
11.	Povețe pentru apărarea împotriva gândacilor, cari sfredesc mugurii	—10
12.	Scurtă povățuire la stăpîrea șoarecilor de câmp	—10
13.	Cum să îmblățim orzul de bere	—18
14.	Viierul român sau Noua cultură a viilor, de Nic. Iosif	—70

Prin Librăria arhidiecezană se pot procura diferite

ornate bisericesti

mustre și specificarea prețului gratis și franco.

Nr. 991/1907

[341] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea în mod definitiv a postului al III-lea de învățător la școala populară confesională gr. or. rom. din parohia Sadu (Czód) prin aceasta să publice concurs cu termen de 30 zile dela prima lui apirițiune în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

a) salariu anual 600 cor. solvibil în rate trilunare din cassa bisericeii;

b) cuartir liber în edificiul școalei, eventual relut 50 cor;

c) relut de lemne 35 cor.

Cuincenalele să vor computa numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această școală.

Dela reflectanți să pretinde, diploma

de învățător și alte documente recomandatoare.

Alesul va fi obligat sau a conduce la utrenie strana dreaptă sau a forma și conduce corul la liturghie.

Postul va fi ocupat numai cu începutul an. școl. 1908/9.

Reflectanții au a și așterne cererile lor concursuali instruite în conformitate cu legile din vigoare Oficiului ppresb. gr.-or. al tractului Sibiu în termenul prescriis, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la sf. biserică spre a-și arăta dăstăritatea în tipic și cântări.

Din ședința comitetului parohial ținută la 18 Noemvrie 1907 st. v.

Ioan Popovici
paroh — preș.

Ioan Popica
inv. — not.

Văzut:

Mateiu Voileanu
adm. prof.

„ALBINA”, institut de credit și economii în Sibiu

primește depuneri spre fructificare noui:

1. Cu 4% sub 2000 cor., și peste 2000 cor. fără abdicere.
2. Cu 4½% dela 2000 cor. în sus cu abdicere de 3 luni.
3. Cu 5% dela 2000 cor. în sus cu abdicere de 6 luni.

Interesele le capitalizează semestral.

Contribuțiunea de 10% dela interese o plătește institutul.
(308) 12-16

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Kőbánya (Steinbruch)

se recomandă cu înzistență P. T. Public.

Se poate procură în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 50— Sibiu — Nagyszeben.

„CORDIANA” institut de credit și economii,

Filiala Agnita

(Szent-Agotha, strada lungă 81)

primește depuneri spre fructificare cu 5%, pe lângă abdicere de șase luni cu 5½%.

(337) 3-10

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă.

Tipăriturile școlare

compuse în înțelesul legii nouă școlare
se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană

cu următoarele prețuri:

1. **Protocol de primire:** coala 6 fileri, cartonat 25 coale 2 cor. 20 fileri, 50 coale 4 cor. 50 fileri.
2. **Protocol de clasificațiune și absenții:** coala 6 fileri, broșat 15 coale pentru 60 băeți 1 cor. 40 fileri, 20 coale legat pentru 80 băeți 1 cor. 80 fileri, 25 coale pentru 100 băeți 2 cor. 20 fileri, 50 coale pentru 200 băeți 4 cor. 50 fileri.
3. **Cronica școlară:** coala 4 fileri, 50 coale legat 3 cor.
4. **Protocol de inspecțiune:** coala 4 fileri, broșat 15 coale 1 coroană 10 fileri.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.